

C 257.

5998

Auraha.

L. Thoma.

Koiv

Estirahwa Museumile

Wanemuisse
n° 1000
++ 1000 ++

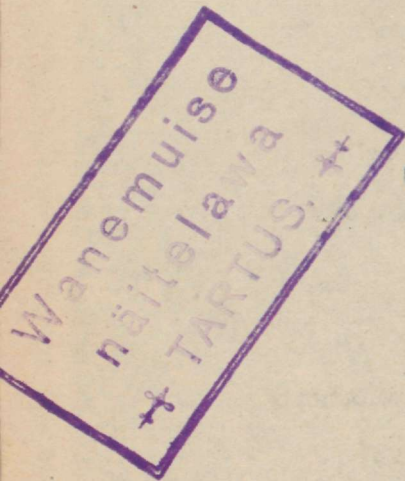
Wanemuisse

n° 1000

++ 1000 ++

Am 194

Auraha.

Komödia ühes waatuses.

Ludwig Thoma.

Tõlkinud: K. A. Hindrey.

Wanemuise näitelawa.
August 1913.

60 505

2.

Osalised:

Steinbeissel, valitsuse direktor.

Heinrich Kranzeder, kuninglik üngkonna-
ülema.

Amalie tema naene.

Karl v. Hingert, assessor.

Jakob Sampl, lühunikumeister.

Josef Hahnwieder, maasomanik.

Michael Sedlmaier, maasomanik.

Johann Grubhofer, maasomanik.

Josef Merkel, maasomanik.

Anton Haberlein, koolmeister.

Peter Neusigl, üngkonna. neti teener.

Walburga Neusigl, tema naene.

Babette } Kranzederi teenijad.

Anna }

Aeg: Mevik.

Kohit: Wäike linn Wana-Baieris.

[Salon Kranzederi juures, maitselt tapet seritud
ja möbleitud. - Keskel mitmed lauad pidusöögiks
konnu pandud.]

1. etendus

Ringkonnaülem, tema abikaasa, Babette

Ülem. Babette, veel kaks tooli puiduvad.

Teoge kaks magamis toast

Pr. Amalie. Need niivõrdatud?

Ülem. Ja. Mis siis?

Pr. Amalie. Mis sulle meelde tuleb? See puiduvad veel, meie renaissance toolid!

Ülem. Hää küll, hää küll. Babette, teoge toolid kantselid.

Babette. Ja, armuline härra. [Ära.]

2. etendus

Ülem. Amalie.

Ülem. Sa oled täna nii erutatud. Mis sul on?

Amalie. Küsi veel! Niisugune pillamine!

Kaks ani tapetakse ära, veinikeller rüüstatakse tühjaks, konditöri juurest toodakse suur kook. Sa kellele? Mis jaoks?

Ülem. Aga Amalia!

Amalie. Ole wait! Oma salongi pean selleks andma, cestea pean enesest mustaks tallata laenu. Sa keir selle pärast, et härra

ametiteener hābedā auuraha on saanud! Kus
riis sinu auuraha on?

Ulem. Et teie naesed ka val mõistust pāha ei
wōta!

Amalie. Muidugi! See on mõistust. Kas sa
arwad, et ma ei nāe kuidas see rāmpo iga
pāewaga kõrgimaks lähē? Neurigli naene
leiab weel waewalt waewawāart olewat mind
teretada.

Ulem. Ja, aga...

Amalie. Mitte mingit aga! See teenija mi-
mene ei tohi enesile seda lubada.

Ulem. Ega ma oneti oma ametiteenri naest
kāsile ei wōi wōtta.

Amalie. Ei wōi? Mida sa üleüldse wōid?

Ulem. Amalia!

Amalie. Ole wait! Kas see chik mitte õige ei ole
et sinu oma ametiteenri rohkem lugu
peetakse kui sinu?

Ulem. Rohkem lugu peetakse! Sugu lähē
inika hullemaks.

Amalie. Ja, rohkem lugu peetakse.

Wen [ägedalt] Mees on viiskümmend aastat ametis. Kas saad aru? Viiskümmend aastat. Sa ei saa auruha mitte mõne isevalise teenuse eest, ta on selle auruha enesile kätte istunud, lihitsalt kätte istunud. Nagu seda nimelt kätte istutakse.

Annalie. Suv? Sa sellepärast pean ma päält vaatama, et sa peoraselt kalli pidusöögi annad, et mu salong ja eeskoda mustaks tallatakse. See on mul ilus loogika.

Wen. Sääb oleksime siis nüüd õnnelikult uuesti, kus me algasime.

Annalie. Sa ei ole nähtavasti muutnud mind uskuma panna.

Wen. Selle tagajärje pääle ei rehkenda ma juba ammugi enam.

Annalie. Pilka aga! See puudub veel, et oma hoolimatuks krooni päha panna. Mitte ainult, et sa mind oma alama naese poelt jalgadega tallata lased.

Wen. Aga...

Annalie. See on nüü! Aga mitte küllalt sellest

ei, waid sa nõuad weel, et ma ennast teenijaks
peaw abandama, et selle inimese wõitu weel
suurendada! See on uskumata! See on
kuulmata!

Ulew [kes abastades edasi-tagasi on kändi-
nud, jääb tema ette seisma] Annalia, kas
sul on wõimalik, mind kaks minutit rahw-
likult kuulata?

Annalie [wäga energiliselt] Ei!

Ulew. Siis wasta mulle vähemalt küsimise
pääle, kes on sinult nõudnud, et sa selle
selle asja juures tegew pead olema?

Annalie [wäga pühalikult] Seda tahaksin
ma näha, kelle poolt ma enesele kärsusid
laseksin anda.

Ulew. Mitte kellegi poolt, muidugi mitte
kellegi poolt! Tahusta ennast ainult! Usud
sa siis, et see mulle rõõmu teeb, nende in-
mestega paar tundi koos istuda?

Annalie [kehitalab õlasiid]

Ulew. See on nimelt üks nendest paljudest
shwitert, mis meie riigi mõttele peame tooma.

Amalie. Seda ütled sa unkes iga vord, kui sa joogimajasse tahad minna.

Ulem. Me peame rahva seerka astuma. Meil ei ole õigust, kodus oma enese ehi elada. Kõhelt poolt peame alamate klasside mõtetelma tundma õppima, teiselt poolt peame inimestele võimalust andma walitsusele. ää . . . walitsusele minniseelt lähemale astuda.

Amalie. Need on suured sõnad ölle joomise ja tubaka suitsutamise jaoks.

Ulem. Täta need ribedused. Mulle on see misama punlik wagu simlgi oma ametiteeni Neusigliga ühes lauas süüa, aga asjal on oma otstarwe. Ja sellepärast tein ma seda. Ja tead, minister on alles hiljuti jälle maapäewal seletanud, et meie maal walitsuse sõbralist meeleolu alal peame heidma, me peame oma ringkondade isad olema; ta otsustab oma ametnikkude üle selle järele, kuidas nad rahwa silmis lugupidatud on.

Amalie. Soo? Sa pead siis iga talu peja -

kontrust lauda kutsuma, et ta sind armastama hakkaks? Kes seda maksab? Wahest ministri härra?

Ulem. Sare mind oneti lõpuni rääkida. Ma ei kutsu igakuhte; ma kutsun ainult mõne mõjukama isiku; ma näen nixka, meie rahwasaadikuid, mõne kuluwanema. Tana on sellers sünnis juhus Ma annan New-sigile tema auruha kätte; see juures on võimalik kōnet pidada. Paar misugust sõna, mida publikum häamelega kuulab. Sellest räägitakse siis igal pool.

Annalie Seda oles sa ka ilma pidu rōgita kantokleis toimetada wainud.

Ulem. Muidugi. Aga mul on isēraline põhjus, inimesi pikemalt oma juures kinni pidada. Walituse direktor Steinbeissel tuleb.

Annalie. See saab õnnelik olema, kui ta sinu ametileuriga koos süia saab.

Ulem. Tenna ilmunisel on sõõmine juba mööda. Kuid ta peab meid siin weel koos leidma, ta peab nägema, kuidas ma ministri juht -

9.

mõtete järele teineta; saad arm?

Amalie. Sääb on küll palju arm saada!

Wlem. Suis ära tee mulle mu ülesannet ras-
kera. Kui direktor Steinbeissel oma tulekust
mitte just otsesõõhe teatust ei oleks saatnud,
suis ei oleks mul unesgi meelde tulnud. Wen-
sigli oma saali lasta. Säält tuleb juba
mu assessor.

3. etendus.

Assessor v. Klingerl. On dised.

Assessor. Mul on arm, hääd hommikut soovida
härva ringkonnajälem; mul on arm, ar-
muline prena.

Wlem. Hommikut!

Amalie. Tere hommikut, härva assessor.

Assessor. Härva ringkonnajälem olid nõnda
lahked, mind pidusäögile kutsuna.

Wlem. Sa. Ma soovisin teie juuresolekut. Asi
ei ole isxagi mitte ilma tähtsusega.

Assessor. Wiiskümmend aastat on pinn alg.

Wlem. Muudugi. Seda olen ma ka täielikult
hinnanud.

Assessor. Mees võib rahul olla kawats etud
austamisega. See on haruldane austa-
mine.

Amalie. Niisugust austamist ei tule, võib
olla, kuski mujal ette kui ainult meil.

Wlem. Härra assessor, kas teie Srupflaueri
asja ära teineta site?

Assessor. Muidugi, härra ringkonnaülem!
Just teie näpunäidete järel.

Wlem. Mees ei saa kõrtsiluba mitte?

Assessor. Ma arvasin, härra ringkonna-
ülem tahtsid oma luba anda?

Wlem. Jah, ja. Ei taha enam. Palwe lüka-
takse tagasi.

Assessor. Ma muudan otsuse.

Wlem. Täna. Apropos, te väiksite täna ühe
kõne pidada.

Assessor. Wäga häa melega. Kui härra ring-
konnaülem ütelda tahaks kelle kohta.

Amalie. Muidugi härra Neusigli kohta.

Wlem. Kes kõneleb Neusigliist?

Amalie. Siis, võib olla, tema abikaasa kohta.

Ulem. Sa oled täna kangesti valjatujuis, Amalia. Härra assessor, te wõite ameti kohta kõnet pidada, ametikoha kohta, kus mees teenib, juhatuse kohta. Ma leiari, et see kohane oleks.

Assessor. Kui härra ringkonna ülem mulle tähendust lubawad, seda tahtsin wa nii -
nii.

Ulem. Jhus. Ma tahtsin sellega ainult ära hoida, et seda keegi teineteeks.

4. etendus

Endised. Jakob Sempel.

Sempel Pere, härra ringkonna ülem. Siin me siis oleme.

Ulem. Ah, see on ihus, härra Sempel. Amalia, see on meie tubli maapäewasaadik, härra lihunikumeister Sempel, kellest ma nii sa-
gedasti olen kõneleminud.

Amalie [jahedalt] So? Ei mäleta hästi.

Ulem. Minu assessori tunnete ju?

Sempel. Ja. Me oleme saagedasti kokku saanud.

Assessor. Amethikult. Muidugi.

Ulem. Noh, kuidas käri käib, härra Sempel?

Sampl. Ja, käib ikka ka. Ainult ilm, ilm peaks teine olema. On ikka liiga kuiv.

Ulem. Kestev põud on põllupidamiseks vähe karulik.

Sampl. Muidugi. Aga ega sääal midagi parata ei saa, peab juba leppima, kuidas tuleb.

Ulem. Paraku, paraku, härra Sampl.

Sampl. Peinokord tuleb jälle vihma seda rohkem, ei jää ega jää järele.

Ulem. Oige, oige.

Amalie. See on haruldaselt huwitav.

Sampl. Sääal on teil õigus, proua, seda ütlen ma ka sagedasti. See on päris haldane tänapäev. Ma ei taha uskuda, et endistel aegadel ilm ka niisugune oli.

Ulem. Maapäeval on nüüd palju tööd, härra Sampl?

Sampl. On küll.

Ulem. Säheb ikka mõnigi nädal mööda, enne kui eelarve läbi on harutatud?

Sampl. Eelarve! Ja, see on üks kuradi väike! Ja see hunnis seadusi! Ma ei saa aru, kust

nad nad kõin wätawad!

Ulem. Seaduseandline tegewus seisab nimelt kodanlise seaduse kasu maksimaalpanemise määratu mõju all.

Sampl. Mhm! Mis siis täna süüa saab, härra ringkonnaülem?

Amalie. Kas sa süögikaardis ei ole tükkida lasknud, Heinrich?

Sampl. Seda ei ole vaja, küll me seda niikuini tunneme, mis tuleb, proua ringkonnaülem.

Amalie. Kuite arwate?

Sampl. Olete wäga küll palju waewa näinud? Olete krõbedasti keetnud, proua maakonnaülem?

Amalie. Seda jätsin kõõgitudrussi hoelde.

Sampl. Seda küll. Noh, küll see juba ajada teime saab. See on aga suur aum wana Heusig'ile, härra ringkonnaülem.

Ulem. Mina lähen põhjusmõtteks wälja, härra Sampl, et riikline ülem ülewaatus just nimelt teinud riiksa tegewuse hindam-

misega hääd teib. Ühest küljest on awalis
tänuawaldus kõlbliis wäärtusega, teisest
küljest mõjub ta hooquandwalt ja erguta-
walt.

Sampl [wõtab taskust ninatubaka topsi]
Tubakat ninnasse, see ei tee kahju. Kas ka tahate?
Sozbeck II: 2.

Ulem [wõtab näputaie, puiskab salaja maha]
Tänan. Sa mis ma ütelda tahtsin, härra
Sampl. Iseäranis laial maal peab ameti-
eestsisja ka kõige wäiksemagi asja eest
hoalt näitama, peab keskohtaks olema.
Sa on ühest küljest riigiwõimuse asemis
teisest küljest annab ta riigialamate tar-
widustest teusnud soovimid edasi. Kõne
mida ekszellennts ministri härra hiljuti
maapäewal pidas, oli täiesti minu süda
mest räägitud.

Sampl. Sa on päris meistlik mees, meie
minister.

Ulem. Oli teil sage dasti juhust, ekszellenntsiga
ga juttu ajada?

Sampl. Ja, me saame kummisjunis sage -
dasti kerku.

Wem. Te ütlete muidugi ka, et ta haruldaselt
kaugile nägew on? Ja walitseb oma tööpõllu
üle lihtsalt inestamiseväärilise üksikasja -
de tundmiseega!

Sampl. Ja, ta kõneleb, nagu iga teinegi in -
mene. Paris selgelt.

Wem. Roomustab mind, seda teie poolt
kuulda. Mul oli ammu juba tahtmine,
teiega põhjalikumalt rääkida.

Sampl. Miks siis mitte. Aa, säält tuleb ju
ka Hahnrieder, ja Sedlmaier ka! Kas
te neid ka kutsusite?

5. etendus.

Endised. Sedlmaier, Hahnrieder

Wem. Muidugi. Härrad on ju maanõun -
kogus. Tere hommikut! See on ilus, et tulite.

Sedlmaier. Tere, härra ringkonnale!

Hahnrieder. Tere!

Wem. Amalie, need on härrad maanõun -
kogust, härra põllupidaja Sedlmaier,

härva põllupidaja Hahnrieder.

Hahnrieder, Sedlnaier. Tere!

Ulem. Minuassessori tunnete?

Hahnrieder Tunnen.

Sedlnaier. Me tunneme üksteist hästi.

Assessor. Muudugi! Muudugi!

Hahnrieder. Saewas, Samploorka süin!

Sampel. Kuule, ma olin eila sinu pool.

Hahnrieder. Pean juba. Naene ütles mulle
Pähtsid häameelega wasikast esta?

Sampel. Seda küll. Aga seda ei jõua ju
keegi makssta. Tema nõuab neliküm-
mend penni näelast chus wasikast. See
on ju juba hull.

Hahnrieder. Sääb on tal õigus.

Sampel. Muudugi! Nii peab raakima!

Süis on kogu kaubad koes.

Hahnrieder. Peist lihnikkudest on mul
kalgju. Pe surute kõik nälga.

Sampel. Ega ei tea, kas wimaks nii ei tulegi.
Põl talupojalontrustil oleks sest häa meel.

Sedlnaier. Sääb on sul õigus!

Sampl. Aga seda ma sulle ütlen, Hahnrieder enne saan ma midagi sinu käest osta kui sinu naese käest. Naestega ei saa midagi pääle hakata!

Amalie. Kas sa veel rohkem külalini oled kutsumud, Heinrich?

Wern. Hm. Ää! Püüduvad veel kaks härrat kreisikomisjonist ja koolmeister Häberlein.

Sedlmaier. Koolmeister Häberleini nägin ma wäljas jookswat.

Sampl. See hiljaks ei jää, härra ringkon-naulem, kui kuskil süüa saab.

Amalie [assessorile] On see labane!

Assessor. Amuline proua imestawad nature tooni üle?

Amalie. Imestama? Ei! Sinu Bebenhausenis ei imesta ma enam millegi üle.

Assessor. See on tõesti õige. Mõelge ometi, amuline proua, kaupmees Altenburgeri olewat eila täiesti jooksnult kraawis leitud!

Amalie. Ei. Tõesti?

Assessor. Tä on Pödras kella kaheni pur-
jutamud. Neli tervet pudelit Ocidesheimeri!
Tä oewat siis wäga kõlbluse wastaselt meie
ametnikunde abikaasade üle kõnelemud.

Amalie. See alatu inimene.

Assessor. Tä ütelnud, terwes Bader hausenis
ei oewat üldse mitte daamerid, waid
ainult narsi.

Amalie. Niisugune häbematus!

Assessor. Ma tean seda ametnikutuniku
Winkleri suust. See kuulis seda tänawa
puukostiklaasi juures.

Wem. Kärwa assessor, kui palju on teie
kell?

Assessor. Wiis minutit üle poole ühe.

Wem. Ma määrasin kutse kella poole
ühe pääle.

Sampl. Sääb tuleb juba Häberlein.

Sedlmaier. Grubhofer ka ja Merkel.

6. etendus.

Endired. Merkel. Grubhofer. Häberlein.

Wem. Kärwad lasksid natuke oodata.

Häberlein. Palun tuhatkorda wabandust,
härva ringkonnale. Habemeajaja küi-
kas mind põrke, ja ma ei saanud .. ei
saanud.

Ulem Häa küll. Würitus ei olnud suur.

Sampel. Ja söök ei ole ka veel laual. Te
ei ole veel midagi kaotanud, härva Häber-
lein.

Ulem. Amalie, kreisikomisjoni härrad
ja kooliõpetaja Häberlein.

Grubhofer. Wai nii? See on teie proua! Põu-
mustab mind kõvasti.

Merkel. Tere!

Ulem. Härva assessor, andke käsi, et Heurigh
süa teo dars.

[Assessor ära. Wärsiti tagasi.]

Ulem. Noh, teie teate meie tänase wärske pi-
dustuse põhjust? Minu ametiteenile on
ustawa teenistuse eest kõrge auuraha ar-
mulisult annetatud.

Merkel. Me oleme sellest kuulnud; ebla sei-
sis see nädalalikus.

Sampl. Wanamees seab ka juba õige tükk aega sammu kaasa.

Sedlmair. Wisakümmend aastat! Kui sa ikka mõtled, on see küll õige tükk aega.

Kahnwieder. Sa ta olialati õige mees. Ei tundnud ta isegi uhkust. Oli ikka lahke.

Grubhofer. Mitte nagu sagedasti armet-
nikud, need arvavad, et talupoja vastu ei ole auksartust vaja.

Klem. Ma kuulen rõõmuga, et te minu teenriga rahul olite. Ma nõuan kindlasti, et teenijad läbi käimises wiisakad oleks.

Sampl. Säär ei puudunud midagi. Säär ta juba tulebgi.

Mernl. Kui meil nüüd muusikat oleks, siis väikseme tashi puhuda.

7. etendus.

Endised Peter Heusigl ja naene Walburga
lastuvad sisse. Heusigil wanamoodi püksi
kumb [satteskumb], näes trilinder; walged juukse-
sed ja suured; meeldiw wälimus. Ferra naesel

wanamoodi must sidiskeit, kirju shal tamm.]

Ulem. Neusigl, ma kutusin teid siia. Te teate missugune aum teil esaks on saanud. Ma olen otsustanud teie aumtarnist mitte tähelepanemata jätta.

[Pr. Neusigl otsib oma ninaräti wälja ja seadib ennast posituri.]

Sampl. Nüüd ei ole weel tarwis nutta, proua Neusigl; see tuleb alles pärast

Ulem. [Neusigile.] Ma olen nimetatud põhijustel hennasöögi teime pannud, millest te asate wõtma.

Neusigl [liigutatult] Aga, härra ringkonna-
ülem, missugune au! Ma ei tea mitte, kuidas
ennast ülespidada. See on ju liiga palju
au. [Neusigl astub laua ülem² otsa juurde]

Ulem. Häa küll, häa küll! Istuge! Sinna
alla. Härra Sampl istub minu kõrwal.

Härra assessor minu abikaasa kõrwal.
Teised härrad wõtku häaks arwamise järel
istet.

Sampl. Nõnda, siis soowin ma sulle ka

õnne, Neusigl. Oled oneti aumärgi kätte
õngitsenud, wä lambapää!

Neusigl. Ma tänan südamest, Sampl,
ma tean, et sa hääd seewid.

Gubhofer. Soowin õnne ka.

Merkel. Seda andsite hästi, härra Neusigl.

Hahnrieder. Iksa nõnda edasi, härra Neu-
sigl.

Sedlmaier. Piõmurtan wäga.

Häberlein. Iga tööle oma tasu! Teile ja perena
abikaasale mu kõige südamekumaid
õnnesoovisi.

Neusigl. Härrad on kõik nii lahked mu
wastu; see on juba liig.

Pr Neusigl. Me ei tea sugugi, kuidas ennast üles-
pidada.

Ulem. Palun istet wõtka!

[Kübalised wõtawad istet.]

Ulem. Härra Sampl, palun siia!

Sampl. Ma oleksin hää melega Hahnriederi
juurde istunud.

Ulem. Ma tahaksin teid oma kõrvale.

Sampl. Noh, olgu siis pöäle.

[Babette ja Anna kannawad supi sisse, ab-
gawad ette kandmisega ülesna ja tema naese
juures. Pr. Neusigl käidab mehele salwräti
ümber kaela.]

Pr. Neusigl. Waata järele, Peter, et sa oma ilusa
ulikonna pöäle pleksa ei tee.

Merkel [Babettele.] Pane mulle ise taldreku
pöäle. * Mõ ei mõista selle kulbiga ümber
käia.

Grubhofer [Annale salwräti kul tagasi andes.]
Sah, selle wõid ühes wõtta. Seda ei ole mul waja.
Hahnrieder [Babettele.] Seent tahan ma
õige wähe. Aga kaks klimpi anna mulle
weel juurde.

[Tüdrukud on sewerimisega walmis. Ülem
Annie ja assessor hakkawad sööma. Per-
sed istuwad wairkides. Ostawad süögipalwet.
Kuna keegi ette ei palweta, hakkab igaüks
wairkelt palwetama. Ülem paneb seda tahe-
le, jätab swõrnise ja teeb waga näo.]

Assessor [käisewa häällega.] Kääd isu, ar-

muline proua. Põhin ma teile leiba
pakruda?

[Ulem heidab ta pääle karistava pilgu]
Assessor. Ah ee. Põrdong! [Wõtab näpitsa
minalt ja istub kangelt, kuni teised jälle
palwetamise lüpetawad]

Sampl. Amen! Hääd isu kõikidele.

[Püsed wartawad läbisegi: Hääd isu.]

Häberlein [ülestüestes]. Soowin hääd isu,
härra ringkonnaülem ja proua, abikaasa!
Ulem Põnan.

Assessor. Hääd isu!

Sampl. Klimpid on turedad!

Pr. Meusigl. Ja, seda peab ütlemas, turedad.

Ja just õigesti tehtud. Seda peab klimpide
juures meistma. Mina wotan kaks saia,
leikan nad lõhki, wotan ühe muna ja
piima ja panen nad hästi ligunema.

Sis panen ma maksa juurde. Natures
majorani, see tästab maiku. Kas teie ka
majorani wõtate, proua ringkonnaülem?

Amalie. Kas teie parun Schenkelsteini

25.

isiklikult tunnete, härra assessor?

Assessor. Muidugi ta oli neljandas rügemendis
päalin. Ma tegin tema roodus manöövrit kaasa.

Dr. Neusigl. Majoran ei maitse igähele, minu
mees ei salli hästi seda mairu, aga tema
wennale, ülemülewaatajale Saufenis watuses,
maitseb ta wäga hästi.

Amalie. Paruni prona Schenckenstein oli mu
kõige parem sõber institudis.

Dr. Neusigl. Weibolla, et prona ringkonnale
ka majoran ei salli?

Ülem. Härra Sampl kuidas on meie raudtee
lootused? Arwate, et ta täiswogus häälema-
muse saab?

Sampl. Ei tea; praegu ei tea weel midagi ütelda.

Ülem. Olex kahju, kui asi jälle edasi lükkatakse,
ma olen raudteejõone tarwilisest igatpidi
põhjendanud.

Mertl. Meie Sünzhausenis selle raudtee pä-
rast enmast ära ei wenita.

Apubhofer. Ja, seda usune küll. Kui keegi
Sünzhausenis usub, et ülemised wallad

Bruchschlagen, Niederroth wai Santabaach kam
saawad, siis ulete teie kohe wARTH.

Merck. Seda ei tohi sa ütelda, Grubhofer! Me
ei ole sugugi ni kadedad. Aga mis meie
sellest raudteest saame? Perwe talwe tsa
ei saa me enam puuwoorini wedada, tellis-
kivi woori ka mitte; siis seisawad hobused
sul mis kum d tallis ja süüda neid siis päu-
le ilmaarjata.

Hahnrieder. Säälon sul õigus küll, aga selle
eest käib kauplemine wiljaga ja elajatega
tugewamini.

Sampl Mine sina oma elajakauplemisega!
Sellest sai mul eila juba küllalt sinu naese
juures.

Ulen. Härra Hahnriederil on õigus. Meie
peab alla heitma, kui edu majandushise olu-
korra muutusi nõuab. Ühist küljust...

Sedlmaier. Jah, edu! Seda peab enne nägema,
kas ta edu on.

Merck. Nüüd ajasid kord õiget juttu, Sedl-
maier. Ma ütlen üleüldse, et raudteed talu-

pejale/odu ei ole, ja et üldse parem oleks,
kui raudteed ei oleksgi.

Assessor. Aga lubage, armsam, need on
onneti waated, mis... hm... ää... tänapäew
mitte enam ajakõrgusel ei...

Ulem. Härra assessor, palun ulatage mulle
keiwakõrw siia!

Mees. Seda me teame isegi, et me talupidajad
mitte nõnda targad ei wõi olla, kui härrad,
kes tudeerivad.

Ulem. Härra maanõunik, igaks wõib
omast kohast kasulik olla. Oleks rumal,
talupidajateisuse suurest tähtsusest mitte
arw saada.

Stäberlein. Meil põldu harib ta
kes temast räägib pilgates
Ei seda amsta ma.

Kui tähendada lubate, härra ringkonnale.

[Babette ja Anna tulewad lihawaagnaga ja
panewad nad laua pääle]

Ulem. Kas tohin paluda, härra Sempel,
härrad wõtawad onneti ette. Härra Gubhofer?

Grubhofer. Küll me saame, härra ring-
konnalehem. Enne jubilar. Wõtke aga
tublisti ette, härra Neusigl.

Neusigl. Ei, ei. Mina tulen kõige wiimati!
Seda ei tohi olla, härra Grubhofer.

Grubhofer. Seda tahame alles näha! (Pööstab
Neusigile mitte türcxi liha taldreku pääle.)

Sedlmaier. Ärge häbenege midagi! Täna
olete päämes. Tä jubilari prova miidugi ka.
Pr. Neusigl. Aga ei, aga ei, härra Sedlmaier!
Me ei tea sugugi, kuidas ennast üles pidada.
Klem. Te ei ole ennast enam riigipäewasa-
dikuks üles seada lasknud, härra Sampl?

Sampl. Ei, ma ei taha enam. Ma olin juba
kord riigipäewas. Sellest sai mul küllalt.

Assessor. Noh, misugune talw Berlinis. Ma
kujutan enesele seda päris kena ette.

Sampl. Igabühel oma maitse. Ma olin
kolme aasta juurkul, kus ma rahwasaa-
dix olin, kaksorda saäl ülewel Berlinis.

Mind nad siin enam ei saa. Sumalaga!

Klem. Miidugi on rahwasaadiku tegewus

29.

suurte shvritega ühendatud.

Sampl. Kodus lased sa äri untsu minna ja saäl jälle ei saa sa smeti mitte midagi ära teha.

Merkel. Sa pead pöält vaatama, kuidas nad oma seadustega talupojaseisuse pankrotti ajavad.

Ulem. Ma loodan tulevalt riigipäewa kehtesest õige tugevat olude muutust paremuse poole.

Merkel. Mina mitte!

Hahnrieder. Berliini poolt ei ole veel ialgi midagi mõistlikku tulnud.

Ulem. Riigivalitus on tabaras seisukorras.

Whlt poolt peab valmistajate kasusid kaitsma teiselt poolt peab ka tarvitajate kasude eest seisma.

Sampl. Kui aga neid, kes valmistavad, kōri kinni tõmmatakse, siis on tarvitajatega ka warsti asi nudi.

Merkel. See on hästi üteldud.

Ulem. Valitus teeb midugi väike, et siis

kuldset kergeteid leida. Mõelduandwal kohal rehkendatakse muudugi iska selle teesajaga, et leiba muretseswal seisusel oma teatawad ei gused on.

Häberlein See parast waja talumeest
Ka ann sees iska huida.
Ees wilja saa ta põllu seest
Ja kõike rahwast toida.

Assessor. Meil Saksamaal peab juba mõttega harjuma hakkama, et me iskagi töötuse-riigiks wäljareeneme.

Merkel. Wõi nõnda?

Assessor. Kui wiljakaswatamine ennast mitte enam ära ei taru, miks ei kaswatata siis midagi muud? See on ju ütlemata lihtne.

Merkel. Mida teie siis kaswatate?

Assessor. Mina? Noh, wõib olla... nii... nii... naerid, ja, naerid, wõi aiawilja... wõi...

Sampl. Wõi ruesisid ja wõikilla. Need lõhnawad wäga hästi.

[Salupejad naerawad.]

Assessor. Ma ei ole mitte wist küllalt üle-

õldis arusaadavalt kõnelnud. Ma tahan ütelda
kui üks valmistamiseharu mitte küllalt
kasutu on ei ole, siis walitakse lihtsalt mõni
teine.

Merkel. Kas te seda kõik raamatutest olete
õppinud?

Sampl. Miste õige ütlesite, assessor härra,
kui teile äkki ainult kolmas osa teie palgast
välja maksetakse?

Assessor. Kuidas?

Sampl. Kolmas osa jah. Ja kui teie selle üle
kaebtust teitate, et siis teile üteldakse: kas
teate, härra assessor, kui see teile wähe on
otsige mujal teenistust. Miste siis ütlesite?

Assessor. Aga lubage! See on ju ometi täiesti
midagi muud! Sääb on ometi määratu
suur wähe! Ma olen...

Ulem. Klatage mulle salatit siia, härra
assessor.

Assessor. Palun, siin! Aga sääb on ometi mää-
ratu suur wähe. Ma olen oma studiumi ja
eksamine kaudu põhjendatud õiguse omandanud.

itud...

Wlem. Te olete waielustest teenijateseaduse üle esa wõtnud, härra Sampl?

Sampl. Kõnelesin kord päris lausa wälja, missugused olud siin maal walitsewad.

Wlem. Teatawat tõeliste puudust ei saa mitte salata.

Hahnrieder. Siin ei ole enam teatawast puudusest juttu, waid õige teatawast.

Sedlmaier. Kuidas asi wünnati küll weel küpseb, seda ei tea ma küll ette ära näha!

Grubhofer. Palupaeq sureb teenijate pärast poaris nälga.

Merkel. See on see edu.

Wlem. Me saame seisukorra tõsidusest täiesti aru ja ma wain teile kinnitada, walitus katsub kõis teha, et neid puudusi kõrwale heita.

Sedlmaier. Säält tuleb küll midagi õiget wälja!

Merkel. Jah, ja uskuma peab seda ka weel. Mina ütlen nõnda, härra ringkonnaülema,

sääli ei maksa enam väärkida, siis on juba liiõg kaebas.

Ulem. Igal ajajärgul tuleb teatavate raskustega võidelda.

Merkel. Aga mitte nisuga tegea.

Hahnwieder. Ennevanant oli parem. Seda me teame veel väga hästi, et peiss wanant nelikümmeend kuni wiiskümmeend kuldinat sai, söök nii nagu ta just oli ja õhtu mitte sügugi.

Sedlmair. Kuid ei jõua keegi nende tahtmise järelle maksta. Peiss nõuab kaheksada viiskümmeend ja kolmsada marka ja peremehe söök ei ole tal enam häa kullalt.

Merkel. Ja kui sa talle mitte lõikusel ajal õllewaadiga järel ei sõida, pistab ta keset täiega jooksuma.

Assessor. Arajooks mine wastu on seaduses oma kaunistuse määrused, mida me väga karedalt terwitame.

Merkel. Oh taewakene, see ei aita midagi. Kes kord kelni on, see ei hooli sellest ka midagi.

Ulem. Õiged alinõmud peavad sigel tarvi-
tamisel ka tagajärgerid tuoma.

Sampl. Ei, ei, härra ringkonnaülem, seda
ei saa salata; wiletsus twolistega läheb alati
suuremaks. Inimesed ei hõia enam pere-
rahwa poole, ei ole mitte millegiga rahul,
kõik jooksewad linna.

Amalie. Naisterijad wõiksid wagusasti
maale jääda. Mis me maalt saame-
ma
tawaw.

Pr. Neusigl. See on õige preua ringkonnaülem.
Tüdrukutega tänapäewal, ei ole nendega enam
midagi peäle hakata. Kui ma ütlen, mis
enne tüdruk pidi mõistma ja kui palju
ta teod pidi tegema ja kuidas see täna on.
Ma ütlen sagidasti, ei saa wäljakannatada.
Kas te ka seda läbi olete elanud, preua
ringkonnaülem?

Amalie. Anna seojendage taldreksid pa-
remini; minu oma oli päris külm.

Anna. Ja, armuline preua.

Pr. Neusigl. Ma ütlen sagidasti oma mehele;

Peter, ütlen ma, meie tüdrukuga ei wõi enam
wälja kannatadagi.

Amalie [assessorile.] See inimene peab enesele
teenija!

Assessor. Korkumata!

Pr. Neusigl. Alles eila löi ta koputamisel mi-
nu kohvitassi kõrwa katki. Elise, ütlesin
ma, Elise, kes on kõrwa katki löönud? Kus?
Kuis ta päris süntalt, nagu ei teaks ta mitte
midagi. Ärge wigurdage, ütlesin ma...

[Wen, Amalie ja assessor näitawad kan-
natamatust seeга, et nad wäga kuuldawalt
kahwlite ja nuga deга teinetawad.]

Pr. Neusigl. Ärge wigurdage, Elise, ütlen ma,
täna ennelõunat oli tass alles terve. Kes
muidu siis kõõgis on käinud?

[Wen rõhatab, Amalie koputab noaga ägedalt
taldreku pihta ja hüüab; Babette!]

Pr. Neusigl. Na kui muid kedagi kõõgis ei
olnud, ütlen ma, ei wõinud seda ka keegi
muu teha. Wõi arwate teie, ütlen ma...

Amalie [koputab jälle ägedalt] Babette!

Babette. Ja, armuline proua?

Annalie. Ma ütlesin Annale, et ta taldre -
kuud peab hästi seadjendama.

Babette. Ja, armuline proua.

Pr. Neusigl. Kui arwate teie, ütlen ma, et mi-
na seda olen teinud? Mis te arwate, mis ta
ütles? Seda ma ei tea, ütles ta.

Assessor. See inimene on suurepäraline!

Annalie. Kuulmata.

Pr. Neusigl. Jah, see on õiges. Seda ütlesin
ma ka oma mehele, kas ma ei ütelnud,
Peter? Kui ta wähemalt üles oleks tunnis-
tanud.

Neusigl Ja. ja.

[Babette ja Anna tulewad waagnatega.]

Sampl. Oh, mis ma näein, ahi!

Grubhofer. Selle waenlane ma just ei ole.

Wem. Sulgloomade kaswatus hakkab
rõõmustawal wiisil minu ringkonnas
edeneema. Kui ma siia tulisin, oli asi
sellert küljest alles hoopis halb.

Sedlmaier. Meie kanakundi eest ei hoolitse.

See on perenaene asi.

Ulem. Ma ei seoniks, et sulgloomade kasvatuse rahvusmajanduslist tähtsust madalalt hinnataks. See tähtsus seisab esalt liha- ja muude produktioonis.

Kahnwieder. Aga mis rüsse jooksivad nad häameelega ka, need kanad. Mina seiman oma perenaest sagedasti.

Assessor. Need loomad on ju ütlemata süüad.

Käberlein. Ei rüüpa kana mitte ühte tilka,
Kui ta ei heida taeva peele pilka.
Kui lubate, assessori härra.

Ulem. Ma olen täiesti kanakasvatuse liste ühisustega ühes nõul, kes kohinhina kana Saksa kanaga wälja tahawad tõjuda.

Sampl. Minul on kanad praetult väige aru- samad.

Pr. Neusigl. Neid peab tihti käänama ja tublisti wäiga määrima.

Sampl. Päris eige, ja natuke peterselli ei tohi unustada, pr. Neusigl.

Neusigl. Mu naene keedab wäga hästi, seda ei

wei salata.

Pr. Mensigl. Oleks ka häbi, kui ma seda ei
eskan. Ma olin 12 aastat vrahut Potem-
hani juures kooqitudrus.

Assessor [Analiel] Kui seda inimest väene-
lemas kuuled, siis peaks arvama, et nad
igapäev praetud liha söövad.

Annalie. Arge oleti uskuge, et neil inimestel
millegist puudus on. Nad söövad paremini
kui mõni kõrge ametnik.

Ulem. Kas võtate veel ette, härra Sampel?

Sampel. O jah! Niisugune ani on iska päris
armas loomake. Kas teate ka, kus ani kõi-
ge ilusam koht on?

Annalie. Ma neid mõistatusi ei tunne.

Sampel. Hapu kapsaste sees.

[Naerab ise väga rõvasti. Ulem naeratab hapu-
magedalt, tema naene kehatab olasid; tema ja
assessor vaatavad üksteisele tähendusrikkalt
kalt otsa. Teised naeravad kõva häälega.]

Sedlmair. Hapu kapsaste sees enani kõi-
ge ilusam, ha, ha!

Merkel. Seda tegi ta jälle ilusasti, see Sampl!

Pr. Neusigl. Härra Samplil on üleüldse väga palju naljakat rumori, nagu õnnis krohvi-härra alati ütles. Kui tal häa tuju oli, pidin ma talle ette jutustama. Walli, ütles ta, tulge päale söögi sisse ja jutustage mulle midagi omast kodust. Peil on niisugune wabatahtlik rumor, ütles ta.

Assessor. Fahmata, arwas ta küll? Mis?

Pr. Neusigl. Seda ma ei mäleta enam selgesti. Rumorislin: see on olewat mul, seda ütles ta sa-gedasti.

Kahnrieder. Kapu kapsaste sees on aini kõige ilusam, ha, ha! Ah see Sampl küll!

Sampl. Kui ma aini söön, pean ma iva wana Raininguberi päale mõtlema. Seda meest sa tundsid, Neusigl, mis?

Neusigl. Muidugi; Raininguberit Pellhainnist.

Merkel. Kelle käest Weidhoferi oma tänu ostis?

Sampl. Jah, seesama jah. Tema ütles alati,

Sampl, ütles ta. Uhest on wähe ja kaks on liiga palju.

Merkel. See väis ülepää süia. Ma olin kord
temaga Alaxertsis Herrenhofenis. Sääb sei
ta neli maksaworsti ja kolm wereworsti
ühe joonega ära. Si ajanud teda lõhki
pärnuugi.

Sampl. Uheston wähe, ^{ütles ta,} ja maks on liiga
palju

Häberlein kapu kaps ja praetud ani,
nee on armsa taewa anni, kui lubate
härraringkonnale.

Ulem, Herra Gubhofer, ma tahan wasti
ühte komisjoni istumist kerku kutsuda
Sünzhauzeni kihelkonna maantee pärast.

Gubhofer. See? Siis tohime jälle marssida?

Ulem. Siis ukord en müidu wäljakannata-
mata.

Gubhofer. Sa see siis ometi kord Sünzhau-
zeni mehi marssida. Need seidawad iga
aasta oma rannete puuwoidega teed lümasid
ja kihelkond peab neid siis jälle parandama.

Merkel. Ära sa nõnda uisapäisa kõnele, Gub-
hofer. Meie Sünzhauzeni mehed marssime

nihelkonna haigemaja eest ja saäl ei ole ju
muud sees kui ainult Niederruthi ^{meeste} teenijad,
sest et nad teid mitte küllalt süüa ei saa.

Grubhofer. Kuule sina, waata inka natuke
ette ka. Pead inka järele mõtlema ka, enne
kui sa rüüelad. Kas rüüelid?

Sampl. Mis te's nüüd jandate? Ega te ometi
tüllid ei hakka, Grubhofer!

Grubhofer. Sa ei tohi meid Niederruthi mehi
haawata.

Sampl. Kas sa naljast aru ei saa. Mene, ole
wait.

Amalie. Kas sa kangesti härra walitsuse-
direktori tuleku üle rõõmustad, Heinrich?

Herr. Sa peaks warsti tulema. Ma arwan,
peole tunni järele.

Amalie. See wõib lõbus olla.

Sampl [lõob klaasi pihhta, tõuseb püsti.]

Kõrgesti auustatud pidulised! Kuna me
täna nii rõõmsalt koos istume, peame
ka mõtlema, mis meid süa nõnda ilu-
sasti kokku tõi. Sest see on haruldane pidu,

mis me pühitseme, see on ülendaw pidu,
see on... see on pidu.

[Neusigl ja naene ajawad endid perituri
Dr. Neusigl kohendab jälle minarati wälja.]

Kuna me härra Peter Neusigli 50 aastast
juubelipäewa siin pühitseda tahame. Me kõik
tunneme teda, me kõik peame temast lugu,
me kõik armastame teda.

[Dr. Neusigl nuusub ja hakkab nutma.]

Ta on oma kuningat ustawalt teeninud, 50
aastat ja on oma kohust täitnud, ja on seda
rõõmuga teinud. Ta ta ei jäta niidagi weel
järele. Aga ka midu oli ta eiglane mees.
Kus midu tihti ametnikka on, kes usuwad,
et rahwas nende pärast olemas on. Ei, kõr-
gesti auustatud pidulised, seda ei olnud sugu-
gi mitte. Härra Peter Neusigl ei tundnud
uhkust. Ta on rahwa sõber, ta on inimeste
sõber. Ja sellepärast on teda ka kuningas
auustanud, ja sellepärast auustame ka
meie teda kui meie ütleme: Kes truult
oma rada käis, sel pühendame klaasi.

täis. Härra Peter Neusigl elagu! Elagu! Elagu!

[Pidulised tõusevad püsti ja loovad tugevalt
lagu hünedes Neusigliga kokku. Ulem, Amalie
ja assessor jäävad oma kohtade juurde, istuvad
kohe jälle, kui nad viivitades üles on tõusnud]

Neusigl See on ju liig, Sampl, see on ju liig.

Pr. Neusigl. Niisugune ilus kõne! Paris nutma
paris, kuidas ta seda kõike nii ütles.

Häberlein. Kuis on mehe meel,
sellert ütles keel.

Hahnrieder. Seda peab ütleva, Neusigl on isra
vaeva küllalt oma elus näinud.

Sedlmair. Ta süda on tal õige kohal pääl.

Neusigl. Ma ei tea mitte, härrad on kõik nii
lahked mu vastu. See on ju liig. [Ta lähleb,
klaasveini käes, ülesna juurde, naeme temale
tagantjärele.]

Neusigl [jatkates] Kui härra ringkonna ülem
lubavad, jusun ma. jusun ma teie terviseks.

Ulem. Hää küll, Neusigl, hää küll.

Pr. Neusigl. Perwist ja pikka iga, härra ring-
konna ülem, ja et te ka warsti aumürgi saaks.

Ülem. Istuge jälle. Hää küll, hää küll.
 [Mõlemad lähivad palju kumardusi
 tehes kohtadele tagasi.] See kõne oli ju wä-
 ga mõjub, härra Sampl.

Sampl. Igakord ei õnnesta ta mul ka mitte
 nii, härra ringkonnalehem; kas ta teile meel-
 dis?

Ülem. Ihm, kõne ei olnud küll pidureskavas
 ette määratud, aga ma kordan, ta oli väga
 mõjuikas.

Sampl. Ah, see on ju päässi. Eeskawa ei ole
 meil vaja; see on ikka niisugune sunnitud
 wärk. Ma ütlen sage dasti meie sõjameeste-
 seltsis; mitte pikalt ette valmistada. Kui
 aeg on, küll ma siis juba kõneleu isegi,
 nii nagu mul noor on loodud; pääari
 on, et ta inimestele meeldib.

Assessor On aga kombeks, et kõned
 enne ette teatatakse.

Sampl. Wäib olla küll. Aga kas te arwate
 assessori härra, et Kusigl selle pärast
 haawatud on.

Assessor. Siin ei ole ehk ometi mitte ainult
härra ringkonnakomitee teenri ja tegemist.

Ulem. Asi on äärmiselt. Ma jään teie teerisaks,
härra Sampl.

Sampl. Teerist, härra ringkonnakomitee!

Amalie. Et ka sina ka warsti aumärki
saaks, Heinrich!

Ulem. Täna sind südamest, Amalie.

Sampl. Noh, ega see tulemata ei jää, see
weel puuduko.

Neusigl. Ja, meie härra ringkonnakomitee, saäl
ei ole midagi ütelda, see on mees. Ma ütlen
sagedasti oma wanamoorile, misugune aga-
rus, nagu meie härra ringkonnakomitee on,
seda on suurepärasine. Mäletate, kui Schneidses
tulerehju oli? Waewalt, et teade tuli, olime juba
wäljas, mina ja härra ringkonnakomitee. Meie
olime erimesed kohal ja juhtisime tulerehju
mehi.

Amalie. Härra Neusigl ja sina. 500?

Neusigl. Ja, ja kui suur wesi oli ja Gündingi
silla ära wuis. Siis olen mina ja härra ring-

konnaulem terve päew otsa wäljas.

Sampl. See oli kuue aasta eest. Kas te siis ju-
ba siin olite, härra ringkonnaulem?

Wem. Ei, ma tulid siia ametisse wüie aasta
eest.

Neusigl. Ah, tei jah, see oli ju härra ringkon-
naulem. Pirnsteiner, tei jah. See oli ka üks
armas mees, see ei teinud kunagi midagi
warem, enne kui ta minu käest ei olnud küsi-
nud. Neusigl, ütles ta sagedasti, teist on raske
teid oleda häa pöö olnud. Sääb jookseb nii
mõnigi kõrge härra ümber, kel häa meel
oleks, kui tal teie mäistis oleks. Sellepärast
küsisgi ta mind iksa alati enne.

Häberlein. Käib su töö sul üle jõu
Igalt mehelt küsi nämm.

Wem. Ma leian, et wäga palaw on. Neusigl,
awage aken.

[Neusigl jookseb teenimisewalmis ja awab.]

Pr. Neusigl. See on õige. Härra Pirnsteiner on
mulle sagedasti ütlelnud: waadake annustuse-
ga meie Peetri pääle; tal on tarw pöö.

Häberlein. Kõia kõwa sinna, kust
nõnu sa saad ja õpetust.

Dr. Neusigl. Mu mehe wend, ülemülewaataja
Sanferis, ütleb igaxerd, kui ta meile tuleb,
Peter ei oleks pidanud junistiks hakkama,
arstiteaduses oleks ta palju kaugemale jõud-
nud. Ta on ka liiga alandlik; teised, kel
annuugi mitte minu mehe pääd ei ole,
hüüwad ette ja jõuavad kõige kõrgematele
kohtadele, aga minu mees laseb ka iga
teist ette.

Neusigl. Heja, heja, ei olnud raha, ei olnud
raha. Niind ma istun siin.

Sampl. Heil on häa meel, et sa siin oled,
wana sõber. Söö klaas kokku, sinu terwiseks!

Waata õige waata! Pehad ehk ministriks
saada, katemekaga kübar pääs ja kuld
tressi taga poole külge plaasterdatud. Niind
oled ja jõad sa ikka meie meheks.

Sedlmaier. Ta ära minna me teid ei lase.

Hahnwieder. Kää ametiteener on parem kui
halb ringkonnaülem, seda ütlen mina.

Opubhofer. Selle ameti jaoks on meil ka ei-
geid mehi vaja.

Höberlein Ahusam on väikeses ametis
Kui napp, kes siidis, sammelis.

Sampl. Missa siis sellert saaks, kui sa lin-
nas parvettipõrandal ühtelugu lingu lasta
tohiks.

Neusigl. On ju tõi! Wiimati on aru nii
palju kenam. [Sööb kõrvalolijatega kokku]

Amalie. Kudas siis see härra walitsuse-
direktor oieti tuleb?

Ulem. Ma ütlesin sulle ju, ma eotan teda iga
silmapilks

Amalie. See kõik on wälja kannatamata.

Ulem. Ma palun sind, seisukorda mulle mitte
weel pühikumaks teha [Samplile]. Kas te
mitte ühte minu sigaritert ei taha katsuda?

Sampl. Tahaw küll. [Wõtab sigaritarkust]

Ulem. Sigarid on hääd. Ma eotan neid hulga
kaupa ühelt ametnikude astuhisuselt.

Sampl [katsudes] Hm! Ja, ei ole halb.

Sedlmaier. Kõige paremad sigarid olid meie

49.

kaupmehel Xaver Prechttil; kõik kirjud, üks
nagu teine.

Grubhofer. Kirjud on need kõige paremad.

Sedlmaier. Jah. Ja pääasi, hästi seismud
olid need sigarid. Fenna poe all oli üks
leiva ahi, see küttis poe sejas; sigarid
laksid nii kuivaks nagu õled. Need põle-
sid, ni jeeuse, nagu tulevärk.

Grubhofer. Hää sigar on hää asi.

Hahnrieder. Ja klaas weini juurde.

Sampl. Ja üks hästi ümargune tütarlaps
weel kõrvale, mis wä kawal rebane? Ja,
härva ringkonnaülem, nii oleks hää,
kui me weel neoremad oleksime.

Amalie. Il est horrible avec ces bêtises! Il
est un affront avec ces hommes.

Arressor. Vous avez droit, vous avez tout droit,
madame, il est impertable.

Sampl. Aha, see on Prantsuse keel. Seda mäis-
tan ma ka weel Prantsuse sõjast saadik.

Ülem. Peie tegite sõja kaasa, härva Sampl?

Sampl. Muidugi, ja Hahnrieder ka.

Hahnrieder. Treenest mõista.

Klem. See on ilus mälestus.

Sampl. Jah, seda ma ära ei annaks.

Assessor. Ma tunnen seda. Ma olen tagawara wäe ohwitserina suured keisrimanööwrid kaasa teinud.

Hahnrieder. Jah manööwrid! See ole ei midagi! Aga lahingus, wäljas, kus lastakse et parem lemmendab. Sääb oleksite midagi näha saanud.

Assessor. Ma loodan, et meie ka kard ritta astume.

Sampl. Noh, seda ärge küll mitte soovige, assessor wäwra, see oleks suur õnnetus. Seda wõib ainult see enesele soovida, kes seda ei tunne.

Assessor. Ah mis! Põhelist murel lange da, rõõmsas, wäikeses sõjas, see on kõige ilusam surm.

Sampl. Surm ei ole kunagi ilus, isegi mitte kodus. Need on ainult nii karekää nud.

Merce. Mina oleks parem elus kutsuk kui surnud professor.

Assessor Oh, Jumal tänatud, inka kõrge-
maid waatepunktisid olemas; mitte kõik
inimesed ei ole nii elu küljes kinni.

Samuel. Ai, ai, ai! Seda ei oleks ma parem
mitte kuulnudgi. Kas teate, härra asses-
sor, me oleme oma kohust täitnud aastal
70, sest et see nõnda pidi olema. Säär ei
lausunud me palju. See on ainult nüüd
nii mooduks saanud. Aga sellepääle waa-
tamata elime ikkagi saäl juures.

Ulem Muudugi. Sõjawägi on täiesti walitsuse
rahulolemist ära teeninud.

Assessor Subage, härra ringkonnawäim, mina
olen wiimane, kes wastuwaidleis, aga...

Ulem [kõwema häälega wahel.] Kõõmand-
wad ringkonnad on ühest küljest wäitudest,
teisest küljest soldatite distsiplinist mitmel
pühul kiitwolt kõnelenud.

Assessor. Ma ei tahaks ialgi sellele watsu
waideldal.

Sampl. Ega see nii halvasti polnud mäeldud. Naared mehed on ju ikka nii agarad. Noh, ma pean ütleva, lõbus oli mõnikord ka. Kas mäletad veel, Hahnrieder, kui me Parisi poole marssisime?

Hahnrieder. Siis jõime rohkem veini kui wett. Ja häa oli see vein.

Sampl. Ja tüdrukud! Ai taewakene, mul oli nii mõnigi kord kahju, et nii ruttu jälle ära pidime marssima.

Hahnrieder. Paraku! Paraku!

Sampl. Mäletad veel, Eperneis?

Hahnrieder. Mis ei mäleta. Sääb juhtus mulle midagi ilusat. Me jõudsime öökorterisse. Ühtegi inimest kodus. Ma lähen müüda treppi üles, koputan igal pool, keegi ei liguta. Äkki kuulen ma midagi ukse taga. Ma toetan natuke wartsu ja üks annab järele. Nüüd algab taas karjumine, et taewas tule appi. Kui ma waa-tan, on üks naesterahwas. Mitte enam neuertal olid väikesed wuntsid moka pääl, nii

Koguni tillikese... nii... nagu proua ringkonna-
 ülemal. See langes müüd põlvili ja nutab ja
 palub. Mis sa eige tahad? Kusun ma, ma ei
 saa su keelest jagu. Müüd pistab ta veel
 rohkem nutma. Müüd aga läks mul süda
 täis. Sina wana pada, ütlesin ma, kas sa
 arwad, et ma midagi tahan? Sääb eksid
 sa kõvasti, ütlesin ma, misugust wana nahka
 üksigi Baieri soldat ei puuduta. Sellest sai ta
 wist aru, sest siis jäi ta wait.

Sampl. Ja, aga kui ta mees oleks olnud,
 Hahnrieder?

Hahnrieder. Ega siis nix ei oleks wastutanud.

Sedlmaier. Koer olid sa inna.

Sampl. Ma usun, ega ta tänapäew veel
 teine ei ole.

Hahnrieder. Sul on õigus, ternist, wa' wõruxaal

Häberlein [juba kõvasti lallatades.]

Kui soldatiks täad saada,

Peab püss sul olema.

Ja wõh, et randa aada

Wes raske kuuliga.

Sampl. Fohoh, mis sel Häberleinil õige
on? Ma arvan.

Sedlmair. See paneb täna veel vana täis;
ma tunnen teda.

Häberlein [nagu enne]

Ja meik tal teraw peab

Puusalt alla rippuma.

Kui waenlane end seab

Sal pääle rippuma.

Sampl. Sa ei jaksapalju kanda.

Amalie Härra walitsuse direktori wastu-
wätmine kujuneb ikka pidulikunaks.

Ulem. Hm. ja! Härra Häberlein, mulle on
teade tulnud, et härra walitsusedirektor
Steinbeissel tuleb.

Häberlein [lollilt] S... S... Soov?

Ulem [kõwa rõhuga] Härra walitsusedirektor
Steinbeissel.

Häberlein S. S. Soov? See. See. Stei. Steisselbein
tuleb... s... se?

Assessor. Sugu läheb lihtsalt piinlikuks.

Annalie Ma nägin seda ette ära, aga muidugi...
Ülem Küll ma ei igal ajal tarvilised määrused annan.

Sampl Nisugune väike wint ei tee ju midagi. See läheb warsti jälle mööda.

Sedlmaier Seda juhtub talle sagedasti. Ta wõtab inka nii wärselt ja rõõmsalt täis Pr. Neusigl. Must kohwi teeb sagedasti imet. Ma mäletan weel väga hästi, kahe aasta eest, mis wõttis mu mehe wend, ülem-ülewaataja Saufens, meil kerd nature palju; see tähendab, õigest ütelda, oli tal ainult, nagu üteldakse, väike wint pääs. Ja mis ma...

Assessor Härra ringkonnawäilem, ehk lubate, et ma nüüd oma lausakõne pean.

Ülem Kodake weel, kuni härra walituse direktor tuleb; see wõib ainult weel mõni minut kesta.

[Tutwajamine läheb inka elawamaks. Kõik rõõgivad põhiseigi Kaunis suur linn. Naer.]
Pr. Neusigl. Sähne, wõtke limonadi, härra

Häberlein, ja pange enesele märg lapp
ümber. Küll te näete, see aitab teile nisa-
ma nagu mu mehe vennalegi.

Häberlein. A. aitab? Mul ei ole ju a. a
aki vaja.

Pr. Neussigl. Ei, ei, ma ütlesin ainult, kui,
kui vaja oleks.

Grubhofer. Seda ma sul andeks ei anna,
Merkel, saad aru? Seda nende Niederrothi
teenijatega.

Merkel. Mis sul siis vaja on meist Sünz hau-
seni meestest nõnda uhkelt kõnelda?
Kas me sulle midagi wälgu oleme jää-
nud?

Grubhofer [näpuga ahwardades]. Seda ei oleks
sa ütlemata pidanud, Merkel; oleks hästi enne
läbi pidanud kaaluma.

Merkel [kõwenini]. Kas sulle keegi midagi
wälgu on jäänud?

Grubhofer [nõndasama]. Seda wõid sa veel
kahjatseda, meheke, seda ma sulle ütlen,
oleks pidanud enne hästi läbi kaaluma.

Merrl [wäga rõwasti] Kas sulle keegi midagi wälgu en jäänud?

Sampl. Hakkawad juba jälle pāale! Olete te aga paar riuukukke küll!

Merrl. Kas siis enesele rõiis ütelda peab laskma?

Assesser. Ehk oleks siiski häa, kui ma oma lauakõne peaksin?

Grubhofer. Sa ei pruugi enesele sugugi mitte rõiis ütelda lasta, aga seda, nendest teenijatest, ei oleks sa ütelda tohtinud.

Merrl [wäga rõwasti] Mis?

Sampl. Münd oleks küll häa, härra ringkonnawõllem, kui münd rõne tuleks.

Ulem [erwilikult uuri waadates] Ma wotan wiga silmapilks härra walitsuse direktori tulekut.

Sampl. Kas see rõne jures peab olema?

Ulem. Ma olen seda eeskawas nii ette määranud.

Amalie. Kas sellel - sellel laadal ka eeskawas on?

Grubhofer [ikka rõwemini]. Sa üldse

ei ole minu juures üksi teenija nälga sur-
nud.

Merkel [nisama] Kas sulle keegi oma wõla
maksmata on jätnud?

Annalie. Ma palun teid, härra assessor,
pidage oma kõne!

Wern. Aga.

Annalie. Mina soovin seda.

[Assessor tõuseb poolt saadik üles, Hahn-
rieder tõuseb ruttu püsti ja klopib klaasi
pihta. Assessor istub jälle.]

Hahnrieder. Kõrgesti auustatud pidulised?

Sampl. Issst! Issst!

Grubhofer [karjudes] Sina, wõ kenn!

Sampl. Saewas tuli appi, olge kerd wait!

Sedlmaier. Wait olge!

Sampl. Hahnrieder tahab kõnelda. Issst!

Pr. Neusigl. ^[jutu jätkates Häberleinile] Ja sus sooge homme hästi soo-
last heeringat

Häberlein. Mi... mis parast?

Pr. Neusigl. Ma arwasin ainult.

Sampl. Issst!

Hahnrieder, Mu härrad! Seltsimehed!
 Oha, nüüd oleks ma peaaegu oma sõja-
 meesteltsi kõnesse sattunud. Kõrgesti
 auustatud pidulised! Me oleme süüdsate
 sõnadega härra Peter Neusiglit auusta-
 nud. Me peame nüüd ringi vaatama,
 keda veel ei ole auustatud. Kui ma nõnda
 ringis ringi vaatan, siis näen ma kedagi,
 kes ära ei jõua oodata, et ma teda nime-
 tan.

Ülem [kõhatab tugevalt; idigneeritud asses-
 sori] Kuu teil juba sõna oli.

Assessor. Pardon! Ma...

Sampl. Issst! Issst!

Hahnrieder [jätkates.] On keegi, kel juba
 hirm on, et teda ära unustatakse, ja ta
 ripleb oma kannatamatuses juba jalga-
 dega...

Amalie. Seevõõne, Heinrich!

Assessor. Kuulmata takti puudus!

[Ülem nihutab ennast rahutult tuoli pääl.]

Sampl. Issst!

Hahnrieder. Ta siipleb jalgadega ja ei jõua
ära oodata. Ta keda ma arvan? [Waatab
maljanalt kreisis ringi.] Keda ma mõtlen?
Seda, kellele ma silmi pilgutaw, see on...
see on... see on... meie proua... proua...
proua Kausigl on see.

[Ülem, assessor ja pr. Amalie waatawad
üksteisele tähendusrikkalt otsa ja kehi-
tawad õlasid. Teised naerawad.]

Assessor. Inka uusi üllatusi tuleb juurde!

Amalie. See on tõesti liig.

Sampl. Issst!

Hahnrieder. Me peame teda kutsuma, ehk see
tema Petrile küll ei meeldi, sest ta arwab,
et ta nüüd tema vastu liiga uhkes läheb.
Aga Peter sai oma auuraha, nüüd peab
proua vähemalt auustawa kutuse kaja
saama. [Kõwarti naerdakse.]

Pr. Kausigl. Aga härra Hahnrieder, olete te
küll!

Hahnrieder. Kuu ta Petri eest mitte nõnda
ei oleks hoalitsenud, siis ei oleks ta mitte

nõnda kaua teenistuses olla wainud.

Neusigl. See on tõsi!

Hahnrieder Ta on oma armsale Petriale nõnda hästi süüa keetnud, et tal jõud otsa ei lõppenud.

[Pr. Neusigl tõmbab jälle ninaräti wälja.]

Hahnrieder Ta on tema cest armastusega heult kandnud, aga ka kannusega, kui ta liiga hulja koju tuli. Ma ei taha midagi wälja lobiseda, aga see, nellesse asi puutub, küll see ise teab.

[Kõwa naer.]

Pr. Neusigl [pistab ninaräti jälle tasku]

Ei ole te aga küll!

Hahnrieder Ta wara hommikul on ta teda õigel ajal ära saatnud, ehk teine küll ei tahtnud ja weel hää meelega wõddisse oleks jäänud, ma tean küll, mis pärast.

[Wäga kõwa naer.]

Pr. Neusigl. Ei, on see aga!

Neusigl. See on wa'naljahammus.

Häberlein [lallutades laulab.]

Nii armastataks - õx

Nii armastataks

Nii armas - armas - armastataksi - õx.

Lampel. Dõrsst! Wait olge!

Hahnrieder. Sellepärast, et ta tubli kerk on, ei ole ta Petri elu mitte liiga äras eolanud, aga ta ei ole temale ka mitte liiga palju armastuse magusat andnud. [Naer.]

See on hõnne siis tänasel rõõmupäeval.

Preua Neusigl elagu! Elagu! Elagu!

[Ülem, Amalie ja assessor jäävad istuma teised tungivad larnitsedes Neusigli abielupaari ümber ja kõõwad klaasidega kerkku.]

Lampel. Kas ta ei kõnelnud hästi, mis, per Neusigl?

Sedlmaier. Oi pagan, Peter, küll ta sind nõrkas.

Pr Neusigl. Ei, misugune häbi. See ole te küll ka! See oli juba koguni liig.

Hahnrieder. On ju kõik tõi, mis ma ütlesin, mis Peter?

Neusigl. Noh, tõtt oli ikka oma osa juures ka.
Pr. Neusigl. Kas sul häbi ei ole, nii kõnelda?
Häberlein (laulab) Nii armas tataras ar-
 mas hõx!

[Külalised istuvad jälle.]

Sampl. Waata, Hahnrieder, wigurimees
 oled sa küll, aga äri sinuga teha ei saa.
Hahnrieder. Kuu ma õige rumal oleksin,
 siis läheks kergemini. Seda arwad, mis?

Sampl. Muudugi! Aga liiga tark ei ole
 ka hää. Oma loomaniisiga võid en-
 nast maha mätta lasta.

Hahnrieder. See on sul südame pääl, mis?

Sampl. Oh ju õigus! Nelikümmend penni!
 Kolmkümmend kahexsa, sellest võisko veel
 kõnelda, aga nelikümmend, see on juba
 pööranne. Kuule, Hahnrieder, et me nüüd
 nõnda ilusasti koos istume, lüüme käed
 kokku Kolmkümmend kahexsa ja varikas
 on minu; mitte sõnagi enam! Mis!
 Kaubad kees?

Hahnrieder. Ei taha.

Sampl. Küll sa kahetsed terve oma elu-
aeg.

Hahnrieder. Minugi pärast. Ma ei taha.

Sampl. Noh, miss siis mitte. Aga sellegi-
pärast ütlen ma, et su kõne ilus oli, mis
härra ringkonnaülem?

Ulem. Ma ei ole mitte liiga niisuguste nalja-
koste süber.

Assessor. Daamede juuresolekul oleks pa-
rum, kui niisugused kõdelised tähendused
ära jääksivad.

Amalie. Mind ei inerta täna enam
midagi.

Sampl. Noh, mis sest siis on? See on
ju ainult lõbus, ja on päris korras, kui
abielupaari natuke nokitakse.

Assessor. See on waateasi.

Sampl. Pei eelkäija, härra assessor
Nagel ei olnud mitte nii selles ei olnud
nali nii kergesti teraw küllalt.

Ulem. Ametwend Nagel, kes praegu ring-
konnaülem Dingelstetteris on?

Sampl. See jah! Oi saavad, wõis see juttusid jutustada. Neis oli pipart!

Ulem. Ja on üm kühkennas palju see kuuwatusega tegemist teinud ja mõndagi hääd loonud.

Sampl. See oli hutilik mees. Kuu ma inka mõtlen, mis naljasid see jutustas.

Ulem. Gräbenriederi kasehitamised, see on tema töö.

Sampl. See wõis juttusid jutustada, et naera kas wõi kõhuli. Ükskord jutustas midagi oota. Kuudas see nüüd oli. Jah, nõnda ta oli: - Kirbu reisi juhtumised. Ha ha ha ha! See oli alles krõbe nali! Ha! Ha! Ha! Seda pean ma teile jutustama. Ha! Ha! [Naerab nii hullult, et kõnelda ei saa.]

Ulem. Gräbenriederi istandus näitab selgesti, kui kasulik kase...

Sampl. Nii siis, ükskord oli üks kirp, ha-ha! ha! See ha ha ha ha see tuli oma teekonnal ihe koha pääle, kustalle wäga meeldis. See oli ha ha ha see oli...

ha, ha. Kas te arvate, kus see eli?

Ulem. Tutustage mulle see jutt minu kantsu-
leis, härra Sampl.

Sampl. Mis pärast? Aga sinu ju neeri
tüdrukuid ei ole.

Ulem. Ma palun teid tõesti. . .

Sampl. Kas teie abikaasa seda ei tohi
kuulda? Noh, minuigi pärast. Aga, haa-
hahaha! Aga seda kohta tunneb ta
väga hästi, haha, haha!

Amalie [tulivihaselt.] Kas riigimõte seda
nõuab, et see rahvapidu siin veel kaua
kestab.

Ulem. Ilma skandalita, palun. Ainult
veel paar minutit.

Amalie. Mul on sest juba küllalt. Mina
enam siia ei jää.

Ulem. Babette!

Sampl. Kahju, et ma seda juttu ei tohi
jutustada. Mis see kirp keisrāra elas,
ha, ha, ha!

Ulem. Babette!

Babette. Ja, armuline härra!

Ules. Künige postijaamast järele, kas härra valitsuse direktor Steinb'issel juba on tulnud.

Babette. Ja, armuline härra!

Annalie. Aga nutake.

[Babette ära. Lutt laua juures läheb koka elavaks.]

Sedlmayer. Grubhofer ja Merkl, te peate klässid kokku lööma. Seppige ära!

Merkl. Mina ei taha.

Kahneder. Süübil ei olnud tähtsust. Oli ju ainult nali.

Merkl. Ma ei taha, ütlen ma.

Grubhofer. Sul ei olegi vaja tahta. Pane tähele, kellele sa ütlesid, et me oma teenijatele mitte küllalt süüd ei anna.

Merkl. Kas sul Sünzhausenis kunagi keegi midagi wõlgu on jäänud?

Grubhofer. Ma kaeban asja kohtusse.

Merkl. Mingu pärast, sina wana koi.

Grubhofer [pöörab iga kolmanda sõna juures

Käega laava pihta] Mis sa ütlesid? Mis ma olen? Kus see seisab, et sa seda ütelda tohid? Seda pead sa tõeks tegema.

Hahnrieder Nüüd oled aga wait! Mis jant see õige on! Ega sa kõrtsis ei ole!

Grub hefer. Kuudas tohib ta mulle aga.

Sedlmair. Suud pidage mõlemad! Kas teil häbi ei ole!

Pr. Neussigl. Pidage ameti rahu, härra Mernel!

Neussigl Ega te minu juubeli pidul ameti kaotama ei hakka.

Pr. Neussigl. Mis siis härra ringkonnaülema ütleb! Ta veel tema abikaasa! Ta näest on väha, kui halb tal on, et teie meie elust pidu rixute.

Hahnrieder. Nüüd on kõik juba jälle korras. Ega nüüd enam midagi ei juhtu.

Pr. Neussigl. Seodame! Kuule, Peter, ma astun natuke prova ringkonnaülema juurde, et tal ka kellegiga kõnelda oleks.

Neussigl. Muidugi, sul on päris õigus.

[Pr. Neussigl võtab tooli ja seadib ta ülemal

ja Annalie wahile, teib kirkku ja istub.]

Pr. Neusigl. Kuu lubate!

Sampl. Waata, proua Neusigl. Kas meie juurde tulete?

Pr. Neusigl. Ma pean emeti nature ringi waa-
tama.

Sampl. Meie käsi käib hästi. Ma oleksin
peaegu ühest kirbust wäikse loo jutusta-
nud. Aga assessorihärra ei tohi seda
kuulda. See wäiks teda ära risxuda.

Pr. Neusigl. See wõib jälle lugu olla. On juba
parem kui te ei jutusta.

Sampl. Kas te wäikseltsi aimate?

Pr. Neusigl. Küll me neid mehi tunneme,
kui nad kõrd wõimsad on. Kas teate,
proua ringkonnale, siis on kõik
mehed ühesugused. Seda elate küll ise
juba tähele pannud.

Sampl. Ii taewas! Aga kui naesed üksi
kees on, ega nad siis ka ainult palweid
ei loe.

Pr. Neusigl. Misuguseid juttusid meie claa-

med emawahel küll ei jutusta.

Sampl. Pe olete wa' hää inimene. Aga te olete sama Petri üksi jätnud! Pa hakkab kohe nutma.

Pr. Neusigl See on sagedasti kauemini ilma minutat läbi saanud.

Sampl. Ei, ei! Sule kohe sias, Peter! Istu minu kõrvale!

Neusigl. Kui lubatakse. [Pöuseb üles, paneb oma tooli ülema ja Sampli wahel.]

Ülem. Sias istub härra walitsuse direktor.

Sampl. Saaxe aga mind teinetaada, härra ringkonnawalem. Meie jubilar peab siin olema. Istu aga sias!

Neusigl. Aga . . .

Sampl. Ära pikalt kõnele, ütlen ma.

Ülem. Silmapilguks weite istet wotta.

[Neusigl istub.]

Pr. Neusigl. Ei, kuidas see mind rõõm-
tab, et te nõnda meist osa wõtate, proua
ringkonnawalem, ei tea ära ütelda.

Amalie. Kuhu eige Babette nii kauaks

jaab?

Ulem. Ja wõiks juba siin olla.

Pr. Neusigl See on wäga hästi kerda lair-
nud. Keedetud on wäga hästi. Isearanis
aru oli wäga pehme.

Neusigl. Jah, seda auustamist! See on
juba sunnepäraline! Ega seda igauks
nõnda ei teeks!

Pr. Neusigl Ja kas teate, proua ringkonna-
ulem, see on ka inimene pärast hää.
Sust peetakse hoopis rohkem lugu. Alles
ei ahtles kaupmees Siegeli omal: Ah ta-
was, ütles ta, mis see siis eige on? Ja saab
ütles ta, hõbe auruha, mis ütles ta, waelalt
wüs marka wäärt on. Kui nad talle rask-
kümmeid marka puhast raha annaks,
siis wõiks ta enesele wähemalt paar püüsa
osta. Inimesed ei saa sellest ju aru; nad
mõtlewad hoopis teisiti kui meie suguse.

Jaja -

Amalie. Kuhu see laisk inimene sineti pears
jaama.

Neusigl. Mis õigus, on õigus. Mul on küll palju ilemaid olnud, aga niisugust mitte, kui härra Kranzeder.

Sampl. Kas sa temaga rahul oled?

Neusigl. Ega seda meie käest ei künita. Seda ma tean isegi. Aga seda võid sa uskuda, ei ole palju neid, kel niipalju andi on kui meie härra ringkonnaülemal. Ja kes seda teeks, et ta ka meesugust auustada võtaks?

Sampl. Küll ta ikka sinuga ka rahul on?

Neusigl. Muudugi, aga neid on palju, kes sellest ei hooli.

Pr. Neusigl. Sa ei pea mitte nõnda alandlik olla, Peter. Kas teate, perena ringkonnaülem, minu mees on hirmus, mis sellesse puutub. Alles nädala eest pidin ma jälle vihastama. Tulin kiitaja ja tema naene läksid kirikusse. Naene ei teadnud juba, kuidas ta ennast käänama ja väänama pidi, sest et tal uus kübar pääs oli; sulg, nii pikis [Vaitab seda]. Ja

mis teeb mu Peter? Põueb üles ja annab selle
inimesele istet

Babette [astub sisse.]

Amalie [tulivihasealt] Ometi tuleb kard. Kus
teieolite.

Wem. Kas walitsuse direktor juba siin on?

Amalie. No siis kõnelge ometi!

Babette. Palju terwist härra ja amapidaja käest
ta ei tea mitte midagi. Ei ole veel kedagi
tulnud.

Wem. Sellest ei saa ma aru. Kell on kolm
läbi.

Babette. Wõib olla, et ta wõraste majas on.

Wem. Ei, see ei ole wõimalik. Münd ei tea
ma, mis arwata.

Amalie. See on ju wäga lihtne. Me pikendame
pidu. On ju nii wäga kena!

Sampl. See oli õige sõna. Kui see härra
tuleb, on häa; kui ei tule, ka häa. Meie
jääme ühte.

Pr. Neussigl. Ja oleme hästi lõbusad.

[Babette ära.]

Neusigl. Ärge muretsege, härra ringkon-
naülem. On ju väga ilus, et te niusuguse
kõrge härra minu auuks siia tellisite.
Ma lepin häa tahtmisega.

Amalie. Kas näed, Heinrich!

Ulem. Weerand tundis votan ma veel, mis
sa arvad?

Amalie. Ja ei ole minu nõuu küsinud.

Pr. Neusigl. Kuhu ma eige peatama jään?

Jah, turu kirjutaja naese juures. Mõtlege
ometi, mu mees tuleb pingist wälja ja
annab selle inimesele istet. Ma ütlesin
talle, kuidas wõid sa seda teha? Kes
süis see turu kirjutaja eige on, ütlesin
ma. Mis peawad inimesed mõtlema
proua ringkonnaülem, kui meie ringi-
ametnikud niusuguseid inimesi ette
laseme? Ja ise äranis selle naesterahwa
pärast! Kübar oli tal pääs, ütlen ma
teile. . .

Häberlein [kõhustab kõwasti kluusi pihhta]

Si. . . si. . . silentium!

Sedlmaier. Nijeli, härra koolmeister.

Häberlein. Kö. Kõrgesti auusta. Tatud
kuuselajad. .. ristikuqudus!

[Häberlein seisab oma teoli taga, millest
ta kramplikult kinni heiab. See juures
tuigerdab ta, et waevalt jälgul seisab.]

Me. meie. pe. pee. ame veel ühteko. .
kohust täitma. [Põrwe aeg purjus, kogeledes]

Oh rahwasena olemas, see käib nõnda:
Prae juures mõeldakse pereisa päale.
Ja, kas oleme majaproua päale mõtel-
nud. Oh ei. Kui meie seda mitte warsti
ei tee, mis mõtleb siis tema kõrgeamu-
lisem abikaas!

[Hull naer]

Sampl [hüüab] Aga härra koolmeister!

Ulem [wihaseilt]. Härra Häberlein, ma
pean unestama teie ülespidamise üle.

Assessor. Paris skandal.

Sampl. Jätke, härra ringkonnaulem, ega
ta teist ometi arm ei saa.

Häberlein. Niüd me kuulsime, härra

ringkonnalehem peab juba unustama.
Ja miks ei peaks meie tema abisaad-
sat mitte unustama. Kas ei ole ta mitte
elavaks tunnistuseks sellest, et kull
kaob kuid püsib vaemus?

Ulem. Ma ei wõi seda enam sallida.

Amalie [püsti karatus] See on häbe-
matus.

Sampl. Istuge maha, Fläberlein!

Fläberlein. Mi... Mis pärast?

[Sedlmaier wajutab teda teele pääle,
üleüldine müra.]

Merkel [karjudes Grubhoferile] Sina
wana kerjus. Sant niisugune!

Grubhofer [weel kõwenini] Mis?

[Grubhofer Merklele kõrist kinni Merkel
hakkab Grubhoferit taguma.]

Grubhofer. Oled mul kaas, saadana nohke!

Merkel Utle weel üks kard [Annab lüügi.]

Said nüüd wõi. Ja seda weel.

Keusigl. Hahnieder Sedlmaier Sampl
Tätk järgi! Saske lahti Fläbernege.

Grubhofer!

[Mässu seas lähed lund'umber.]

Fr. Neusigl. Lesseuke Lesseuke! Meie pidu!
Meie pidu!

Amalie [tuliwihaselt ülennale.] Siin on
sul su rummaluse kwititung! Kas sa ene-
sele ka kaigast ei too? Härra assessor
teie käsi. [Tahab assessoriga käe alt
kinni wälja minna. Sel silmapilgul
kistakse ukse lahti.]

Barbette [hüüab sisse] Härra direktor on
siin!

[Direktor Steinbeissel karni wäljana-
gemisega härra astub sisse ja waatleb
investusega kareelust.]

Steinbeissel. Mis see on? Mis see tähendab?

Ulem. Mina. Mina arwasin ekszellentri
ministri härra tahmist mööda teha
ja olen hõbe auruha kõige kõrgemat
annitust ühe. ää. sündmuse
kohale. ää. pidususega pihi tsemud.

Steinbeissel [õige pikalt.] Saso?

[Eesriie.]

